

Maak samen de rijkdom van talen zichtbaar

Lotte Jensen
Nederlandse taal en cultuur
Radboud universiteit Nijmegen

Even voorstellen

Ik werk dus ik ben!

De kieswijzer: Qompas

Het profiel **Natuur en Techniek** is een "exact" profiel, waarmee je wordt voorbereid op technische beroepsopleidingen. Rekenen, bouwen, milieu, techniek, stoffen en ontwerpen, daar draait het om in dit profiel.

Natuur en Gezondheid is gericht op de medische en biologische richtingen, maar ook technische en natuurwetenschappelijke richtingen behoren tot de mogelijkheden.'

Economie en Maatschappij: "*Dé weg naar het zakenleven*", zo zou je dit profiel kunnen omschrijven. Je bent veel met rekenen en onderzoeken bezig.

Cultuur en Maatschappij: 'Je ontwikkelt je creativiteit en leert dit naar andere mensen over te brengen. Communicatie, talen, inlevingsvermogen, praten, luisteren, sociaal, maatschappelijk, artistiek en media zijn de kernwoorden die horen bij dit profiel.'

Een Ikje in de NRC

IK@NRC.NL NRC-H
17/10/15

Profiel

Mijn oudste zoon zit in 4 havo. Hij heeft vorig jaar het profiel voor zijn vakkenpakket moeten kiezen, een vastgestelde combinatie van vakken die goed aansluiten bij vervolgoopleidingen in een bepaalde sector van het hoger onderwijs. Net als veel van zijn vrienden heeft hij de keuze voor zijn profiel gemaakt door vakken af te stoten die hem niet lagen.

Onlangs had hij een bijeenkomst met de decaan over het traject van zijn studiekeuze. Ze bespreken verschillende zaken: het bezoeken van open dagen, het bekijken van de toelatingseisen van de opleiding waarin hij geïnteresseerd is, of hij het juiste profiel hiervoor heeft. Voor zichzelf alles op een rijtje zettend, komt mijn zoon tot een helder inzicht.

„Eigenlijk is het helemaal niet zo lastig, een profiel kiezen. Als je iets voor de wereld wilt betekenen kies je profiel NT (Natuur en Techniek). Als je iets voor de mensheid wilt betekenen kies je NG (Natuur en Gezondheid). Als je rijk wilt worden kies je EM (Economie en Maatschappij). En als je niets voor de wereld wilt betekenen én niet rijk wilt worden, dan kies je CM (Cultuur en Maatschappij).”

Anneke Molin

Ingezonden brief

Sorry dat ik zoveel tijd en ruimte heb ingenomen in de krant. Ik wil uiteraard niet moeilijk doen.

Dr. Petra Verdonk Universitair docent afd. Metamedica VUmc, Algemeen bestuurslid FNV Vrouw

Ikje over CM-profiel

Stereotype echt onterecht

Normaal gesproken ontlokken de Ikjes op de Achterpagina mij een glimlach, maar afgelopen weekend niet (17/10). De schrijfster meldt dat haar zoon na een gesprek met de decaan eindelijk meer duidelijkheid heeft gekregen: „Als je niets voor de wereld wilt betekenen én niet rijk wilt worden, dan kies je CM (Cultuur en Maatschappij)”. Grappig bedoeld, maar ik vind het stuitend dat een leerling deze conclusie trekt. Dat rijk worden voor leerlingen niet het primaire doel is, lijkt me pure

winst. Maar dat het CM-profiel geen maatschappelijke doelen dient, is onzin. Leerlingen met dit profiel komen later in allerlei sectoren terecht, waaronder de politiek, de journalistiek, de kunstsector en het onderwijs. Hoezo geen maatschap-

Er is een drastische wijziging nodig van de stereotiepe beeldvorming die nu rondom de profielen heerst. Decanen hebben een belangrijke

taak. Maar het is niet genoeg om te zien dat de huidige profielen weer worden afgeschaft, zodat leerlingen niet meer op basis van dit soort vooroordelen vroegtijdig in hokjes worden geplaatst. Laat inhoudelijke redenen weer de doorslag geven voor het samenstellen van een vakkenpakket: Latijn, economie, Duits, biologie, natuurkunde en geschiedenis. Dat gaat echt prima samen.

Lotte Jensen Universitair hoofddocent Nederlandse letterkunde

http://www.vhto.nl/cijfers-onderzoek/cijfers/cijfers-vwo/

Convert Select
File Edit View Favorites Tools Help

Suggested Sites KPN Telefoongids Nedstat Basic 3.0 - Wat ge... NS Reisplanner Onderwijs- en examenreg... WebCT

Onderzoek

natuurprofiel, namelijk 58%. Dit percentage is stijgende en gaat vooral ten koste van de keuze voor het profiel EM. Verreweg het grootste deel van de meisjes met een natuurprofiel doet eindexamen in het profiel NG. Binnen de natuurprofielen is een verschuiving zichtbaar, steeds meer meisjes kiezen voor een dubbel natuurprofiel.

Er kiezen nu ruim twee keer zoveel meisjes in 4-vwo voor een natuurprofiel dan in het jaar 2000 (bron: [Facts en Figures bètatechniek](#) ↗2014, Platform Bèta Techniek). Naast het feit dat deze toename gedeeltelijk een gevolg is van de wijzigingen in de regels voor profielkeuze (Vernieuwde Tweede Fase), is deze toename een resultaat van landelijke stimuleringsprogramma's voor bèta/techniek die gericht zijn op meisjes.

Jongens 20.136

Profiel	Percentage
EM	31%
NG	19%
NT	47%
CM	3%

Meisjes 22.122

Profiel	Percentage
EM	31%
NG	31%
NT	27%
CM	11%

Cijfers over leerlingen in bovenbouw vwo

Leerlingen in 4-vwo met aantal en % meisjes

4 vwo	totaal	% meisjes
2014/2015	42.258	52,3%
2013/2014	41.520	53,2%
2012/2013	41.165	52,5%
2011/2012	41.878	52,5%
2010/2011	42.724	53,1%

Aantal leerlingen in 4 vwo met % meisjes per profiel

100%

EN 10:42 31-3-2016

Bron: <http://www.vhto.nl/cijfers-onderzoek/cijfers/cijfers-vwo/>

Christiaan Weijts

Die boekenlijst is misdadig, fuck de canon

Op de basisschool verdwijnen kinderen nog gretig in hun Thea Beckmans en Tonke Dragts, op de middelbare school wordt het huiswerk met Vondel en Hooft.

Een gymnasiumleerling liet me laatst een lijst zien waarop de school boeken suggereerde voor zijn leeslijst. Ik schrok me kapot. Tachtig procent van wat op die vier kantjes stond was in z'n eentje in staat om je voorgoed bij de boekenkasten weg te jagen. Karel ende Elegast, Vondel, Hooft, Bilderdijk, Rhijnvis Feith... 'We moeten uit elke periode wat lezen,' verklaarde de jongen beteuterd. Ik was halverwege de lijst aangekomen: Lodewijk Van Deyssel, Marcellus Emants en natuurlijk Max Havelaar... Altijd weer Max Havelaar, die afgrijselijke monumentale baksteen die een effectief moordwapen is voor elk sluimerend vonkje literaire interesse.

'Dit is misdadig,' zei ik. 'Die docent moet naar een strafkamp!' Afgelopen zaterdag legde een onderzoeker in het radioprogramma De taalstaat uit waarom jongeren geen langere teksten meer kunnen lezen. Natuurlijk, de tablets, de televisie, de smartphones en de games, maar nieuw onderzoek liet zien dat heel veel kinderen vanaf groep 6 een weerzin tegen lezen ontwikkelen omdat ze boeken krijgen die te moeilijk

zijn of die niet bij hun beleving aansluiten. Daardoor ontwikkelen ze een angst voor het lezen. Dat is precies wat deze gymnasiumlijst ook doet. Ze sleept scholieren langs verstofte monumenten, vergeelde murmeelaars van vroeger die in mufte kamertjes hun belegen aftrekfantasetjes neerpenden. Ik hoor maar al te vaak over basisschoolleerlingen die nog gretig in hun Thea Beckmans en Tonke Dragts verdwij-

Altijd weer die Max Havelaar, moordwapen voor literaire interesse

nen en dan ineens met lezen stoppen op de middelbare school. De helft van alle tieners leest niet voor zijn plezier. Daarom moeten die docenten op strafkamp, waar ze leren: Fuck de literaire canon. Geef ze *Gimmick!*, *Tirza*, *Joe Speedboot*. Geef ze *Kartonnen dozen*, *Giph* of *De helaasheid der dingen*.

Herman Brusselmans vertelde het laatst in *De Wereld Draait Door*: scholieren komen via hem tot de 'hogere' literatuur. Hij overbrugt dat gat door te bewijzen dat literatuur niet saai en somber is. Jonge kinderen die niet uit zichzelf graag lezen help je door ze boeken te geven over auto's, prinsessen, Donald Duck. Is het zo ingewikkeld om te bedenken dat de gemiddelde puber niet zo bijster geïnteresseerd is in het regentschap Lebak in de negentiende eeuw?

Er zijn zoveel geweldige boeken geschreven - ook door jongere generaties tjokvol talent. Het ontbreekt alleen aan de juiste gidsen. Maar met de moderne technologie moet het verdorie toch een eitje zijn om de juiste lezers aan de juiste boeken te koppelen?

2016 is internationaal het Jaar van het Boek. Laat dit het jaar van het levende boek worden, waarin jongeren elkaar via apps of webportals hun opwindendste boeken aanraden. Fuck de canon. Lezen is vrijheid, avontuur. Geen enkel boek is geschreven om als afschrikwekkend museumstuk te eindigen dat genot doet omslaan in angst en weerzin. Geen enkel boek hoort het geestelijk equivalent te zijn van een besnijdenis.

Uitgeverij Podium @uitg_podium · 2 uur

'Fuck de canon', zegr @chr_weijts. Lees ook #Delezerisnietdood van @AlexBoogers over leesbevordering onder jongeren!

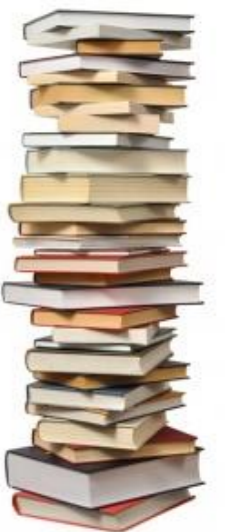

Alternatieve benaderingen

Tekst in context (Sara Burgerhart)

Profielwerkstukken: <http://www.ru.nl/puchumanities/aanbod-scholieren/activiteiten/maak-goede-start/online-tips/profielwerkstuk-nederlands/>

Verleden en heden met elkaar verbinden 'Rijkdom Nederlands komt niet uit de verf': <http://www.volkskrant.nl/opinie/rijkdom-nederlands-komt-niet-uit-de-verf~a4308503/>

Advies

'Het zaad van wetenschap dat ge in dees gronden zaait,
Wordt eens door 't nageslacht met dankbaarheid gemaaid'
Jan Frederik Helmers, 'De wereldburger'

Stellingen

Middelbare scholen: Schaf de profielen af!

WO: zorg voor meer samenwerking tussen faculteiten!

